

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

6. APRILA 1968

Št. 14, leto XXVI.



MINUS 18° C V VAŠEM HLADILNIKU?
NE! Temveč v najnovjšem izdelku

LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
L T H
KONZERVATORJU SGH-110

PREKINITEV DELA NA 7 PTUJSKIH ŠOLAH

Razlika v pogledih: KAKO IN KDAJ?

Minuli torek sta na zahtevo prosvetnih delavcev predsednika občinske skupščine in temeljne izobraževalne skupnosti v Ptuj sklicala se-stanek. Ravnatelj, predsedniki svetov delovnih skupnosti in predsedniki sindikalnih podružnic šol naj bi povabljen republiške predstavnike Izvršnega sveta, izobraževalne skupnosti, CK ZKS,

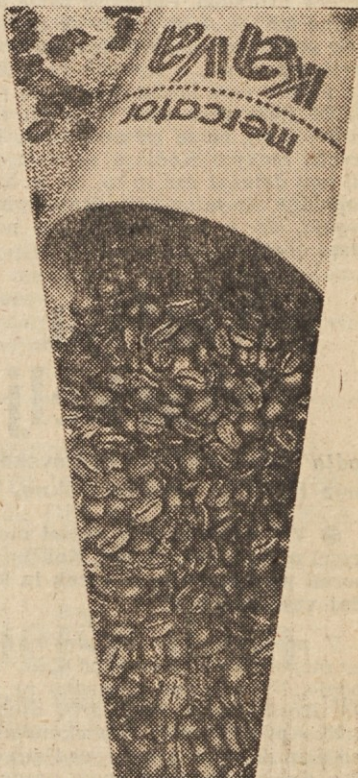
SZDL in sindikata delavcev družbenih dejavnosti seznanili z izredno težkim gmo-tnim položajem ptujskega šol-stva ter s svojimi zahtevami, naslovljenimi na republiške organe in forume, ki so jih formulirali v 13 točkah svoje resolucije. Znano je tudi, da so v zadnjih dneh marca na 7 ptujskih šolah protesti-rali s prekinitvijo dela.

Neposredni povod za preki-nitev dela je bil gotovo v tem, da so že tri mesece na šolah prejemali osebne dohodke zelo neredno, nekateri celo po 20. v mesecu. Občinska skupščina je bila prisiljena najemati premo-stitvene kredite. Po zagotovilih predsednika občinske skupščine Franja Rebernaka se to zdaj ne bo več dogajalo. Ne glede na to pa prosvetni delavci zdaj pono-vno postavljajo naslednje zahteve: več sredstev za šol-stvo v celoti, kar naj bi zagoto-vila z dopolnilnimi sredstvi re-publiška izobraževalna skup-nost; za enako delo zahtevajo enake osebne dohodke v vsej Sloveniji; zahtevajo prerazdeli-tev dohodka družbeno-političnih skupnosti v korist občin; pra-vijo, da so siti obljub in da novi zakon o financiranju šol-stva ni ničesar izboljšal; učite-lji sprašujejo, kdaj se bo ure-sničilo ustavno določilo o enakih pogojih šolanja...

Občinski forumi, kot je de-jal tov. Rebernak, podpirajo prosvetne delavce v njihovih zahtevah, obsodili pa so preki-nitev dela, saj niso bile izčrpa-ne še vse možne samoupravne poti. Tudi oni se pridružujejo zahtevi po prerazdelitvi dohod-ka družbeno-političnih skupno-sti, saj delež občine od 1965. leta zaostaja, obveznosti pa se večajo in širijo. Občina ima tudi težave v gospodarski bazi, toda ne glede na to so letos zagotovili šolstvu delež v skladu (Nadaljevanje na 10. strani)



mercator



VEDNO IN POVSOD



PRIVZGOJENA NAPAKA
— O vsaki stvari ima nasprotno mišljenje!

Te dni praznuje slovensko časnikarstvo stoletnico velikega dogodka: stoletnico rojstva Slovenskega naroda, prvega slovenskega dnevnika. Tiskarski stroji so prvo številko Sloven-skega naroda natisnili drugega aprila leta 1868 v Mariboru in prva leta je ta list izhajal trikrat tedensko; po preselitvi v Ljubljano pa je — pet let po svojem rojstvu — Slovenski narod postal dnevnik. Tu, v Ljubljani, je izhajal vse do konca druge svetovne vojne, od tedaj naprej pa je v njegovih prostorih začelo teči življenje in delo časnikarskih kolektivov Sloven-skega poročevalca oziroma Dela.

Prostor, namenjen temu uvodniku, nam ne dovoljuje niti bežnega opisa življenjske poti prvega slovenskega dnevnika. Zato naj na tem mestu o tej poti pribijemo samo naslednje: Slovenski narod je doživljal vzpone in padce, svoj blišč in svojo bedo, najsvetlejši strani njegovega življenjepisa pa so napisali možje, ki so se s svojim časnikarskim pesom brezkonpromisno in močato borili za zmago naprednih idej svojega časa.

Ce torej slovenski časnikarji ob stoletnem jubileju Sloven-skega naroda iščemo zgodovinske zglede za svoje delo, potem jih lahko iščemo samo pri tistih možeh, ki so v svojem času in razmerah tega časa izpričevali visoko stopnjo razgledanosti, naprednosti, poguma in poštenosti Najsvetlejši lik takega čas-

STOLETNICA našega časnikarstva

nikarja je bil Fran Levstik, čigar osebnost in delo sta vedno bila vzgled vsem tistim slovenskim časnikarjem, ki so svoje delo razumeli kot službo ljudstvu, ne pa kot službo delodajalcu. Zgodovine se ne učimo samo zato, da bi samo vedeli, kako je nekoč bilo: učimo se je zato, da bi iz njenih izkušenj potegnili zaključke za današnji čas. Tako je tudi z zgodovino našega časnikarstva: poznati jo moramo zato, da bomo vedeli, kakšno časnikarsko delo preživi tokove časa in ostane zgled tudi poznejšim rodovom, kakšno časnikarsko delo pa umre že tistega dne, ko je bilo napisano.

Casnikarski poklic ni bil nikoli lahek poklic, tempo in zahteve tega poklica so velike — tudi takrat, kadar se časnikarji držijo uhojenih poti. V tem primeru zadostujeta poklicno znanje in prizadevnost, katerima pa se mora vselej pridružiti tudi mo-žatost, kadar časnikar stopi na pot, za katero ve, da bo na njej našel na zapreke.

Naša časnikarska zgodovina pozna veliko časnikarjev-urad-nikov, pozna pa tudi nemajhno število časnikarjev-borcev. Tako je bilo v Levstikovih časih in tako je bilo vedno tudi pozneje. Spomnimo se samo na časnikarje in publiciste, ki so pisali v stari Jugoslaviji v partijskih glasilih in publikacijah, spom-nimo se tistih, ki so med narodnoosvobodilnim bojem sodelovali v partizanskem tisku — in ne bo nam težko pritrčiti, da je mesto pravega časnikarja vedno na strani ljudstva, iz katerega izhaja in za katerega interese mora zastavljati svoje pero ne glede na posledice, katere ga lahko zaradi tega zadenejo.

Casnikarske dileme naše današnje družbe so seveda čisto drugačne, kot so bile nekoč. Ne gre pa zanikati, da na svoj način niso velike in da njihovo razreševanje ne zahteva samo raz-gledanosti, temveč tudi močatost. Močatost, katero so vedno izpričevali najboljši pripadniki časnikarskega poklica in katero danes izpričujejo vsi tisti časnikarji, ki so zavzeto na strani in v vrstah tistih sil, ki se organizirano borijo za resnične interese naše samoupravne družbe.

MILAN POGAČNIK

Kam in pod kakšnimi pogoji na dopust?
ODGOVOR POSREDUJEMO V
POSREDOVALNICI ODDIHA
STRAN 9

SINDIKATI IN SAMOUPRAVLJANJE

Nekaj bo treba spremeniti!

»Vse kaže, da se naša or-ganizacija s svojimi starimi metodami dela prepočas pri-lagaja novim družbenim raz-meram. Zaradi tega je tudi precej malodušja in neakti-vnosti med članstvom. Vsi smo si na jasnem, da bo tre-ba v metodi dela nekaj spre-meniti, vendar pa ne vemo kaj in kako, zato nas kljub vsemu dinamični razvoj po-tiska v pasivnost.«
(Iz poročila predsednika.)

V Tovarno verig Lesce sem prišel nekaj dni po občnem zboru njihove sindikalne po-družnice, ko so bili vtisji s tega zbora še povsem sveži. Pripove-dovali so mi o njih in nekaj sem jih zapisal. Ker pa so mi nekateri tovariši rekli, da imajo slabe izkušnje z novinarji, sem svoje zapise prebral tovarišem Jožetu Ješetju, sekretarju pod-jetja, Jožetu Ljubcu, šefu pla-na in proizvodnje ter dolgolet-nemu sindikalnemu aktivistu, in Romanu Uršiču, izmenskemu mojstru ter članu izvršnega od-bora sindikalne podružnice, ki so mi pomagali, da sem iz obli-ce mnenj in podatkov izluščil najpomembnejše.

Najprej naj povem, da je izvršni odbor njihove podruž-nice pred nedavnim z anketo povprašal člane, kaj sodijo o vlogi sindikata v njihovi tovar-

ni, v kateri dela več kot tisoč delavcev. Povedali so mi, da je bil rezultat te ankete »več kot ugoden«. Večina članov je izja-vila, da sindikat potrebujejo.

Toda: »Vprašanje je, kakšen naj bo sindikat, da bo ustrezal se-danjim razmeram.«

(Nadaljevanje na 2. strani)

POHISTVO
SLOVENIJALES

ELEKTRO RADIO TEHNIČNI MATERIAL ELEKTRO RADIO

STEKLO PORCELAN STEKLO PORCELAN

ČAS JE ZLATO-ZLATO PA DENAR

TOPEL IN POCENI DOM VAM ŽELI

GRADBENI MATERIAL - ŽELEZNIČNA - GRADBENI MATERIAL

BARVE KEMIKALIJE BARVE KEMIKAL

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR vam s pestro izbiro gradbenega materiala po konkurenčnih cenah in z dostavo na dom prihrani eno in drugo — ČAS IN DENAR.
Obiščite nas v enoti »GRADBENI MATERIAL«, Vodnikova 6 (mekanjski prostori tovarne »Klima«)

Dopisniki nam pišejo

● ČRNOMELJ

Ustanovitev sindikalne podružnice

Občinski sindikalni svet Črnomelj namerava na željo nekaterih delavcev, ki so zaposleni pri zasebnikih, ustanoviti sindikalno podružnico. Namen je v tem, da se zaščitijo delavci, zaposleni pri privatnikih, kajti dostikrat se pojavljajo primeri izkoriščanja, kar zlasti velja za učence poklicnih šol, ki so pri obrtnikih; so pa tudi primeri kršenja delovnih pogojev. Vendar oškodovani ne želijo povedati, ker se bojijo posledic. Pri privatnikih je zaposlenih nad 80 delavcev, J. D.

● MARIBOR

Kreditiranje kupcev zavira modernizacijo proizvodnje

V Tovarni železniških vozil Boris Kidrič bi nujno morali zbrati sredstva za modernizacijo obrata za predelavo pločevine in karoserije. Računajo, da bodo za modernizacijo samo v prvi fazi potrebovali 25 milijonov N-dinarjev. Obnoviti pa je treba tudi strojni park, saj nekateri stroji obratujejo že več kot sto let. Prav gotovo pa bi se lažje in hitreje lotili rekonstrukcije, če bi del svojih ustvarjenih skladov ne uporabljali za kreditiranje kupcev. Računajo, da bodo letos porabili za te namene kar 16 milijonov N-dinarjev. H kreditiranju jih je prisililo dejstvo, da v okviru Jugoslovanskih železnic niso našli enotnosti, zato so se pač morali, kot večina podjetij, odločiti za pot konkurence in kupce kreditirati. F. H.

● PTUJ

Za nakup stanovanj ni denarja

Gradbeno podjetje »Drava« gradi v novem delu mesta 56-stanovanjski blok, ki bo letos gotov. Polovico stanovanj imajo že prodanih, medtem ko druga polovica še čaka na kupce. To pomeni, da tudi ptujski podjetja nimajo denarja za nakup stanovanj, čeprav bi jih za svoje člane potrebovala. F. H.

● HRASTNIK

Ugodni izvozni rezultati Steklarne

V Steklarni so pred mesecem spet presegli plan izvoza. Skupno so iztržili nad 177.000 dolarjev. Največ steklenine so prodali v Zvezno republiko Nemčijo in v ZDA. Tržišča ZDA postajajo za steklarski kolektiv izredno zanimiva, saj sodijo ameriški uvozniki, da so svetlobna telesa tako glede kakovosti kot estetske izvedbe pritegnila pozornost tamkajšnjih potrošnikov. Ker so letos končno uredili vprašanje embalaže za pošiljke te vrste blaga na severnoameriško tržišče, bo utegnila Steklarna že v letu 1968 precej povečati izvoz, vsekakor pa močno preseči lansko realizacijo prodaje v ZDA, ki je dosegla 260.000 dolarjev. V obeh mesecih letos je Steklarna izvozila že za 352.000 dolarjev steklenine, izključno na področja konvertibilnih valut in s tem preseгла obveznosti za okrog 15%. -m

● TOLMIN

Pomanjkljivi samoupravni akti

Pred nedavnim so upravni organi tolminske občinske skupščine z anketo ugotovili, da nekatere delovne organizacije ne posvečajo zadostne pozornosti sprejemanju raznih notranjih aktov. V glavnem se omejujejo le na statut ter pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Ponekod so sprejeli tudi pravilnik o delovnih razmerjih, marsikje pa to delikatno področje še vedno urejajo le s sklepi delavskega sveta. Zaradi pregleda in izvajanja ustreznega nadzorstva nad zakonitostjo notranjih aktov je občinska skupščina na zadnji seji sprejela odlok, po katerem ji morajo delovne organizacije dostavljati splošne akte v tridesetih dneh po sprejemu. jš.



V Tomosu iščejo novega direktorja.

Komisija za imenovanje direktorja je zavrnila vse tri prijavljene kandidate. Svojo odločitev je pisмено utemeljila ter predlagala delavskemu svetu ponoven razpis direktorskega mesta.

Razpisni postopek je bil verjetno pravno in samoupravno brezhiben, zakaj komisiji predseduje vodja pravne službe v Tomosu. Skozi njeno kritično rešeto je padel tudi kandidat iz Tomosa — vodja prodajnega oddelka.

Ne vemo, ali je bil na seji delavskega sveta preveč šokiran nad zavrnitvijo svoje kandidature, ali pa si samoupravne pravice in odnose po svoje tolmači, zadržano pa je na svoj kandidacijski neuspeh reagiral naslednjega dne.

Službeno je poklical vodjo pravne službe k sebi in ker je ni bilo, jo je poklical še dan kasneje.

»Kako si upate vi, mlada pravica, ocenjevati mene, ki imam že osemnajst let v žepu diplomu ekonomske fakultete?«

Potem je pravico do izbire kandidata za direktorsko mesto odredel še drugemu članu komisije, ki je samo strojni tehnik in ne inženir v Tomosu, meritornost pa je odredel tudi tretjemu članu komisije. Ki sicer je inženir, toda trenutno zaseda direktorsko mesto v koprski Agrarii in je obenem podpredsednik

tamkajšnje občinske skupščine.

Skratka, po mnenju zavrženega in užaljenega kandidata komisija za imenovanje direktorja ni bila pravilno sestavljena.

Če bi samoupravno vodstvo upoštevalo to njegovo zapoznelo nezaupnico, bi moralo imenovati novo komisijo, v kateri bi bili sami fakultetni izobraženci iz Tomosovih vrst, seve, z dolgoletnim delovnim stažem in naklonjeni užalencu, da ne bi tudi pri drugem razpisu pogorel...

No, inženirje bi že zbrali, teže pa bi verjetno našli simpatizerje vodje prodajnega sektorja, ker se je bojda že mnogim v tovarni zameril. »Ne kaže, namreč, nagnjenosti za teamsko delo,« je obzirno zapisala komisija za imenovanje direktorja.

Delavski svet pa utegne drugače reagirati na to oseбно, zapoznelo nezaupnico, komisiji, ki jo je imenoval v najboljši veri, da bo delo dobro in zakonito opravila. Napad na razpisno komisijo je kajpak tudi posreden napad na samoupravne organe, ki so jo imenovali. Vprašajo se morda še, zakaj zavrnjeni kandidat ni podvomil o strokovnosti komisije, preden je padel skozi njeno rešeto.

Očitno se bo pranje glav nadaljevalo, le vloge bodo zamenjali. Prihodnja seja delavskega sveta bo verjetno živahna, lahko pa tudi upamo, da bo prispevala k resnosti in kritičnosti izbire strokovnjaka, ki bo v tem kolektivu zasedel najvažnejše delovno mesto. M. K.



NA DOLENJSKEM

Žolčne proračunske razprave

Večina občinskih skupščin na Dolenjskem in v Posavju je v minulih dneh razpravljala o letošnjih proračunih, povsod pa so o financiranju proračun-

ske potrošnje letos tudi zelo žolčne razprave. Občinske proračune so te dni sicer s težavo sprejeli v Krškem, Novem mestu in Trebnjem, medtem ko so ga odborniki na seji obeh zborov občinske skupščine v Metliki zavrnil. Občinske skupščine v Brežicah, Črnomlju in Sevnici pa še usklajujejo predvidene izdatke z dohodki in bodo proračune sprejemali šele okoli desetega aprila.

Občinske skupščine, ki lani od republike niso dobile večjih dopolnilnih sredstev, so letos nje izdatke še nekoliko uspele uravnovešiti s predvidenimi dohodki, čeprav s tem še daleč niso zadovoljile vseh zahtev in v glavnem tudi realnih potreb posameznih proračunskih potrošnikov. Teže pa je v občinah, katerim je republika lani dala

razmeroma veliko dopolnilnih sredstev. Mednje sodita obe belokranjski občini Metlika in Črnomelj, ki sta dobili: prva 1.800.000 in druga 2.400.000 novih dinarjev dopolnilnih sredstev. Obe občini sta ta denar v glavnem porabili za financiranje šolstva, zato zdaj pričakujejo, da bodo letos dobili prav toliko denarja od republike izobraževalne skupnosti. Le-ta pa doslej še ni izdelala meril za delitev dopolnilnih sredstev temeljnim izobraževalnim skupnostim. Prav tako v občinah še ne vedo, koliko sredstev bodo letos dobili od republike namensko za reševanje borčevskih zadev, znano pa je, da so ta vprašanja prav v Beli krajini najbolj pereča.

Odborniki metliške občinske skupščine so se na seji znašli v

Promet iz dneva v dan narašča in kandijski most v Novem mestu temu ni več kos. Sicer pa je stara stvar, da se ob prometnih konicah nabere na obeh straneh mostu vrsta vozil, kolesarjev in pešcev. Kljub vsem varnostnim ukrepom pride velikokrat do manjših prask ali pa vsaj do močnega zaviranja avtomobilov. Kje je rešitev? Na starem mostu je ni, kajti konstrukcija ne prenese nobene razširitve, za gradnjo novega mostu pa ni denarja. M. D.

SIGNALI

Degradacija hišnih svetov kot organizmov družbenega upravljalna je črna pika v razvoju samoupravnih odnosov pri nas. Kaže pa, da smo vendarle iz tega »potegnili« pomemben poduk: ljudem je postalo samoupravljanje ne samo neodtujljiva pravica, v ustavnem pomenu besede, marveč del njihovega vsakdanjega življenja, pa bodisi da gre pri tem za čas, prebit na delovnem mestu ali v popoldanskem okolju.

Podoba je, da so naposled tudi številna stanovanjska podjetja spoznala, da se utegne njihova prizadevanja na področju stanovanjskega gospodarstva docela ali pa dokaj izjaloviti, če ne bodo imela pri tem opore ljudi, ki so združeni v hišnih svetih. V zasavskih revirjih so stanovanjska podjetja ubrala sicer različne poti za ponovno pozivitev teh organov družbene samouprave, skupno pa jim je to, da si želijo njihovega sodelovanja. Za primer navajamo hrastniško stanovanjsko podjetje. V tej občini so doslej pripravili k sodelovanju 44 hišnih svetov od 88, torej polovico. V začetku novega leta je stanovanjsko podjetje pisalo vsem nekdanjim organom družbenega upravljanja stanovanjskih hiš. V pismu so jim ponovno obrazložili, da s sredstvi za tekoče vzdrževanje stanovanj izključno sami razpolagajo. Predstavniki podjetja so se udeležili nekaterih sestankov stanovalcev. Na posvetovanjih je sicer »padla« marsikatera pikra na račun jemanja pravic organom upravljanja stanovanjskih hiš, vendar so se stanovalci prepričali, da ima stanovanjsko podjetje resen namen še na druge načine podpirati vsakršno sodelovanje stanovalcev pri gospodarjenju s stanovanji. Novo izvoljenim hišnim svetom so dali npr. bloke naročilnic. Poslej hišni sveti sami odločajo, kaj je treba popraviti, urediti, seveda v okviru pristojnosti, le da računski romajo na stanovanjsko podjetje, ki tudi plačuje opravljene usluge.

Ob tem se seveda porajajo nekatera nova vprašanja, nekateri dvomi, ali so z odlokom skupščine izglasovani tehnični normativi glede popravil, vzdrževanja in zamenjave posameznih naprav v stanovanjih resnično ustrezni. Stanovalci bi radi poznali tistega, ki bi se npr. upal trditi, da ogrevalna naprava za toplo vodo traja polnih 20 let. Praksa namreč odločno demantira te in nekatere druge normative. Iz vsega tega je seveda mogoče zaključiti, da bodo dejavni hišni sveti lahko v oporo stanovanjskim podjetjem, da bodo odkrito in stalno opozarjali na nepravilnosti in omogočali stanovanjskim podjetjem, da se na občinski skupščini zavzemajo za ustrežnejše rešitve. Renesansa delovanja hišnih svetov bi morala biti stvar vseh družbenopolitičnih organizacij, zlasti pa Socialistične zveze in ne nazadnje sindikatov. -m-

veliki spomladanski REGRES

Za soncem greje najceneje velenjski lignit

Regres velja od 26. februarja do zgodnje pomladi. Kdor kupi premog sedaj, si zagotovi naslednje ugodnosti: nižjo ceno, zanesljivo in takojšnjo dobavo, boljše kakovost ter višjo kalorično vrednost zaradi osušitve.

RUDNIK LIGNITA VELENJE

Skrb za človeka

Ob 60. obletnici Mizarske zadruga na Viču

Pred 60 leti, ko so se ljubljanski mizarji borili za 10-urni delavnik in druge delavske pravice v svoji svobodni strokovni organizaciji, je nastala velika mezdna stavka, ki je trajala več tednov in se končala s porazom delavcev. Po neuspeli stavki so delodajalci odpustili najzavednejše delavce.

In tako brez sredstev, vržen na cesto, so delavci začeli razmišljati o svoji bodočnosti. Med temi delavci je bil tudi pokojni Ivan Tokan, glavni organizator lesnih delavcev, po rodu Čeh, večni revolucionar, nemirne in neugnane narave. Bil je duša mizarske organizacije, ki tudi po tej stavki ni klonil. Na misel mu je prišla ustanovitev zadruga. Na sestankih je razlagal, da je rešitev le v delavski enotnosti in predlagal ustanovitev mizarske zadruga.

Leta 1908 so se tako delavci — mizarji že zbrali na ustanovnem občnem zboru Mizarske zadruga na Viču. Med prvimi odborniki sta bila tudi Franc Hlebš in Ivan Colnar, ki sta v zadrugi delala več kot 40 let.

Ustanovitev zadruga za časa kapitalizma je bila težka in odgovorna naloga. V skromnih prostorih, v Bobenčkovi ulici v Ljubljani so mizarji začeli z delom. Prvo večje delo je bil prevzem mizarskih del za novo obrtno šolo v Ljubljani na Aškercevi cesti.

TUDI MED OKUPACIJO SE JE IZKAZALA DELAVSKA ZAVEST

Po razsulu predaprilske Jugoslavije je delala zadruga z zmanjšano zmogljivostjo. Kljub temu, da so bili okupatorji v neposredni bližini zadruga, se je v njej močno razvilo protiokupatorsko delovanje. Ves kolektiv se je vključil v organizacijo OF in tudi kolektivno zaprisegel. Tako se je tudi med okupacijo izkazala delavska in zadruga zavest članov. Zadruga blagajna med okupacijo ni hranila samo zadruga denarja, marveč je bila to tudi blagajna Oslobojilne fronte.

Sedem zavednih članov je dalo svoja življenja po bojiščih in v koncentracijskih taboriščih. To so bili Maks Pečar, Andrej Peterca, Tone Virant, Albin Prebil, Milan Peterca, Jože Grmovšek in Leopold Vedegar. Iz zadruga je izšel tudi mlad zaveden delavec, komunist in narodni heroj Maks Pečar.

SPODBUDNI REZULTATI GOSPODARJENJA

Danes šteje kolektiv mizarske zadruga na Viču 70 članov.

NOVO! SODOBNO! Zobna krema

»SIGNAL«



»SIGNAL« SVETOVNA ZNAMKA!

Zobna krema »Signal« trajno ščiti vaše zobe, KER VSEBUJE V RDEČIH PROGAH HEKSAKLOROFEN, novo sredstvo, ki varuje vaše zobe.

LJUBLJANA VEDROG

TISKOVNA KONFERENCA

Kakor je v svoji uvodni besedi poudaril direktor češkega izvožno-uvoznega podjetja CHEMAPOOL iz Prage, inženir Mikuláš Haas, češki proizvajalci barv in lakov izvažajo vsako leto v našo državo znatne količine izdelkov in surovin, med katerimi zavzemajo posebno mesto umetne smole. Zanimiva je bila konferenca predvsem po tem, da smo novinarji — poleg zastopnikov tovrstnih slovenskih proizvodnih podjetij — povsem odkrito izvedeli za težave, ki se v poslovne razgovore s tujci vrivajo samo zaradi tega, ker s perspektivnimi načrti gospodarskega razvoja niti v naši republikli niti v državi kot celoti nismo mednarodno usmerjeni, marveč iščemo optimalne rešitve znotraj posameznih območij v Jugoslaviji. Nenavadna pa je bila konferenca zaradi tega, ker so tokrat o možnostih za mednarodno kooperacijo in sodelovanje spregovorili predstavnik grupacij podjetij in torej ni šlo za skupke prizadevanj v meddržavnem merilu, marveč za konkretne možnosti sodelovanja med proizvajalci barv in lakov iz ČSSR in Slovenije oziroma Jugoslavije.

Možnosti so...

nekaž let s svojo proizvodnjo ne le zadovoljile potrebe našega trga, marveč bodo nastopile tudi kot izvozniki. Zato so češki proizvajalci barv in lakov zainteresirani za dvoje: da Jugoslaviji dobavljajo predvsem tiste specialne izdelke, ki jih zdaj mora kupovati s konvertibilnimi devizami, in za proizvodno tehnično sodelovanje, ki naj bi v perspektivi pripeljalo tudi do delitve proizvodnega programa. Z drugimi besedami: če bi se o tem dogovorili, bi na primer v ČSSR opustili določene vrste proizvodnje in bi jugoslovanska podjetja proizvajala za

nekaž besed o tem, kakšno je trenutno sodelovanje med češkimi in jugoslovanskimi proizvajalci barv in lakov, do kakšnih praktičnih rezultatov je prišlo med sedanjimi razgovori zastopnikov teh dveh panog v Ljubljani. Velja povedati predvsem to, da ob trenutnih razmerah — sifit v trgovanju s klirirškimi državami, mednje sodi tudi ČSSR — naša podjetja nabavljajo na Češkem predvsem surovine, s katerimi nadomeščajo uvoz iz zahodnih držav. Ne glede na to pa nekatera naša podjetja, na primer COLOR Med-

vode, Združena kemična industrija Domžale, CHROMOS Zagreb in še druga razmišljajo o nakupih licenc oziroma sstopkov za nekatere nove vrste proizvodov, kar pa nameravajo plačati z izvozom lastnih proizvodov ali z drugačnimi poslovnimi aranžmaji.

Kakor pa je v imenu jugoslovanskih partnerjev na tej tiskovni konferenci povedal inženir Jurij Detiček, direktor ZKI Domžale, bi bilo sodelovanje s češkimi proizvajalci barv in lakov verjetno tesnejše in konkretnije, če bi v naši državi gospodarski razvoj načrtovali tako, da bi bil mednarodno usmerjen. Tako pa se ob povsem očitnih prednostih širšega mednarodnega sodelovanja, ki nam ga tako rekoč ponujajo tuji partnerji — čeprav s tem zadovoljujejo tudi lastne interese — moramo šele dogovoriti, kaj sploh nameravamo doseči znotraj industrije barv in lakov in po kakšni poti naj bi se ciljem tudi začeli približevati. Zato so pogovori, kakršni so bili tokrat s češkimi proizvajalci barv in lakov, nadvse koristni, saj sproti odpirajo nove in nove možnosti sodelovanja in hkrati opozarjajo, da uspešne ter donosne proizvodnje ni mogoče razvijati tako, da bi optimalne učinke iskali in pričakovali le znotraj ozkih teritorialnih področij.

-mG

KAKO GOSPODARI SGP GRADIŠČE, CERKNICA

Še marsikdo bi jih lahko posnemal

SGP GRADIŠČE iz Cerknice predstavlja eno tistih redkih gradbenih podjetij, kjer se navzlic reformi delo vseeno odvija s polnim zamahom in kjer kar naprej iščejo nove kvalificirane delavce. Naročil imajo namreč toliko, da jih enostavno ne bi zmogli, če hkrati ne bi povečevali tudi števila zaposlenih in če seveda hkrati ne bi izboljševali tudi kadrovske strukture.

Čemu SGP Gradišče lahko pripiše tolikšne uspehe, ko pa je vendar znano, da je še pred leti bilo podjetje, ki je zadovoljevalo le krajevne potrebe in pri tem v nemajhni meri uživalo tudi zaščito, kakršne so bila deležna malođane vsa »občinska« gradbena podjetja?

Direktor Danimir Mazi je poudaril, da so v minulih letih pretežni del akumulacije naložili v sklad obratnih sredstev in v nakup lažje in srednje mehanizacije, kakršno potrebujejo pri delu. To pa jim omogoča dvoje: na račun mehanizacije so lahko konkurenčni pri prevzemanju del, medtem ko lastna

obratna sredstva lahko usmerjajo v gradnjo stanovanj za trg. S tem so takoj po reformi premostili težave in se izognili zastoji, ki bi nastal, če bi bili odvisni samo od investitorjev. SGP Gradišče Cerknica, ki bo letos doseglo približno milijardo S-dinarjev realizacije, zdaj razpolaga s približno 250 mili-

joni S-dinarjev lastnih obratnih sredstev, medtem ko vrednost osnovnih sredstev dosega 200 milijono S-dinarjev ali trikrat več kot pred tremi leti.

»PRODOR« ČEZ MEJO DO SOSEDOV IN ŠE DALJE

Direktor Danimir Mazi takole pripoveduje:

«Naposled bi dela imeli dovolj v lastni občini, vendar bi bili dražji, kot bi bilo potrebno. To zaradi tega, ker je mehanizacija donosna le tedaj, če je res polno izkoriščena. Zaradi tega in tudi zato, da bi se še malce bolj razmahnil, smo začeli gledati »čez mejo«, k sosedom. Ker smo bili prvi resnejši »tujci« ponudniki, smo si pridobili precej naročil v sosednji čabranski občini. Ko se je k nam priključilo Gradbeno podjetje Logatec, smo našo dejavnost razmahnil tudi v tej občini. Delamo pa tudi v postojnski občini in v Umagu. Slednje za nas pomeni tisto perspektivno možnost, ki naj bi nam omogočila delo tudi v zim-

skem času, ko »doma« gradnje mirujejo. Zato tudi predvidevamo, da bo naša letošnja realizacija nekako štirikrat višja od realizacije v letu 1963 in za tretjino višja kot lani. Vse to pa bomo zmogli s približno 200-članskim kolektivom in z novo mehanizacijo, za nakup katere smo na primer letos namenili nekaj več kot 30 milijonov S-dinarjev.

Rad bi poudaril še nekaj: nimamo namenov, da bi prerasli v veliko gradbeno podjetje, menimo pa tudi, da poslovanje ne more biti uspešno, če je omejeno na ozko območje. Zato se razširjamo k sosedom. Na ta način se obseg poslovanja približuje optimalni meji, ki nam omogoča normalni razvoj in tudi zadovoljive osebne dohodke. Hkrati pa smo na lastnem območju še vedno lahko cenejši v primerjavi z »velikimi« podjetji, ki se jim enostavno ne izplača prevzemati takšnih gradenj, kot jih mi izvajamo.»

POT DO KADROV IN DO USPEHA

Omenili smo že, da SGP Gradišče lastna obratna sredstva usmerja predvsem v gradnjo stanovanj za tržišče. Le-ta v zadnjem času tudi pomeni največji delež vsega njihovega delovanja. Kupci teh stanovanj so predvsem delovne organizacije. Hkrati pa se je v občinah, na katerih območju deluje SGP Gradišče, zelo razmahnila tudi individualna gradnja. Zavzela je že tolikšen obseg, da ji niti sušmarji in drugi »popoldanski« zidarji niso več kos. Tako se vse večje število interesentov obrača tudi na SGP Gradišče s prošnjo, da bi prevzelo te gradnje, oziroma da bi nudilo vsaj strokovno pomoč.

Za vse to pa podjetje Gradišče primanjkuje kadrov. Res je, da jima njihova lastna dvoletna poklicna šola daje precej kadra, vendar tudi to še ni dovolj. Zaradi tega se je SGP Gradišče odločilo za svojstveno pot. Obrnili so se na vse delovne organizacije v omenjenih petih občinah s prošnjo, da jim odstopijo vse kvalificirane zidarje, ki jih zaposlujejo pri drugih delih. Tako so pridobili 28 kvalificiranih delavcev različnih zidarskih poklicev, medtem ko so prizadete delovne organizacije na izpraznjenih delovnih mestih lahko zaposlile nove, strokovno primernejše delavce.

»Kvalificirane zidarje vseh poklicnih usmeritev pa še zmeraj zaposlujemo, ker jih nimamo dovolj, da bi lahko prevzeli vsa dela, s katerimi nas oblegajo zlasti individualni graditelji.« je poudaril direktor SGP Gradišče Danimir Mazi.

-mG

NA ROB SPORA

IMV - Avtomontaža

Najbrž se sprašujete, čemu Delavska enotnost molči o sporu med Industrijo motornih vozil iz Novega mesta in Avtomontažo iz Ljubljane, ki je poleg prizadetih delovnih kolektivov in delavcev vzbudila tudi celotno jugoslovansko javnost ob objavi v domačem vsem dnevnem časopisu.

Molčimo, čeprav smo za neprijetne dogođke zvedeli prvi, in sicer kmalu po suspenziju tih strokovnjakov IMV. Le-ti se se namreč zahtevki po pomoč v pravno posvetovalnico republiškega sindikalnega sveta.

Zeleli smo, seveda, slišati še druge plati zvona. Na prošnjo za razgovor pa smo iz IMV dobili pojasnilo, da nameravajo sklicati tiskovno konferenco, na kateri bodo predstavniki vseh listov obveščeni o »dokazani gospodarski špionaži«.

Na tiskovno konferenco naše uredništvo ni bilo povabljeno. Zanj smo zvedeli — tako kakor vi — iz jugoslovanskega časopisa. Vendar — četudi bi tej konferenci prisostvovali, o sporu med IMV in Avtomontažo ne bi

poročali iz naslednjih razlogov:

Eden izmed suspendiranih strokovnjakov — strojni tehnik — ki ga je tov. Levičnik, direktor IMV na tiskovni konferenci navedel kot sokrivca, nam je že pred tem pokazal vabilo za sodno zaslišanje kot prič. ne kot obtoženeč!

Dalje: na sodišču, kamor smo se obrnili takoj po objavi omenjenega spora v časopisu, so nas opozorili, da je obveščanje javnosti, preden je krivda ugotovljena, tvegana in protizakonit pritisk na javno mnenje.

Tega mnenja so bili tudi v Avtomontaži, kakor je razvidno iz naslednje njihove izjave:

»Dne 1. IV. 1968. leta so sestali člani samoupravnih organov, izvršnega odbora sindikalne podružnice, člani ZK v tovarni in predstavniki ZMS. Edina točka dnevnega reda je bilo poročilo o predvidenem perspektivnem programu, ki mu je sledila razprava o tem in o odnosih s poslovnimi partnerji. Predstavniki vodstva delovne organizacije so poročali

o namerah in pripravah bodočega delovnega programa ter pojasnili že sklenjene in predvidene zveze s poslovnimi partnerji. Hkrati je bilo podano podrobno pojasnilo odnosov, ki povzročajo spor z IMV in javno razpravo.

Po izčrpi razpravi so udeleženci soglasno sklenili, da se delovna organizacija oziroma njeni predstavniki ne bodo vključili v javno polemiko, dokler celotnega spora ne razčistijo pristojni organi in o tem ne razsodijo.

K taki odločitvi je kolektiv privreda ugotovitev, da so vse redakcije imele možnost pred objavo za javnost sicer zelo zanimivih izjav s strani direktora IMV konzultirati tudi predstavnike Avtomontaže (tega se je poslužila samo revija Avto), česar pa niso storile.

Prepričani smo, da bodo pristojni organi ugotovili dejanske vzroke spora in temu primerno razsodili, o čemer bo javnost tedaj najbolj verodostojno in ne samo enostransko informirana.»

Tega mnenja je tudi naše uredništvo.

MARIOLA KOBAL

Razlika v pogledih: Kako in kdaj?

(Nadaljevanje s 1. strani)
Z zakonitimi predpisi in predstavlja skoraj polovico vseh proračunskih sredstev. Seznanili pa so s stanjem šolstva tudi republiške forume in pričakujejo, da bo v okviru splošnih meril republiška izobraževalna skupnost njihov težak položaj upoštevala, saj je tudi lani naknadno dodelila Ptuj desetino vseh svojih dopolnilnih sredstev.

Predsednik temeljne izobraževalne skupnosti Adi Praprotnik je med drugim opozoril, da so mnoge šolske zgradbe zelo dotrajane. Ptujška občina, ki ni bila od republike dotrajana, je po podatkih izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti po dohodku med 37 najšibkejšimi občinami na zadnjem mestu. Na učena daje 830 N-din, slovensko povprečje pa 1.135 N-din. V letošnjem prvem četrtletju je temeljna izobraževalna skupnost uveljavljala še stara merila: 600 — 750 — 1.000 N-din za osebne dohodke, 10—12% za materialne stroške. Da pa bi lahko letos ostali pri višini lanskih osebnih dohodkov, bi potrebovali 2.290.000 N-din, če pa bi hoteli došteti slovensko povprečje bi potrebovali 16 milijonov 263.330 N-din.

V resoluciji prosvetni delavci med drugim zahtevajo takoj 1 milijon N-din akontacije od republiške izobraževalne skupnosti. Predsednik izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti Ludvik Zajc je med drugim dejal, da nihče ne zanika težkega položaja ptujškega šolstva, da pa so očitno različni pogledi na to, kako in kdaj se dajo stvari urediti. Ne s prekinitvami dela, pač pa s samoupravnimi dogovori, ne naenkrat, ker to ni mogoče, pač pa postopno, korak za korakom. Lani so dobili 300.000 N-din dopolnilnih sredstev in tudi letos bodo dobili, toda ničesar se ne da iziliti. V podobnem položaju kot Ptuj sta tudi Zagorje in Kočevje in čez nekaj dni

bodo sklepali o tem, kolikšne akontacije lahko pod enakimi merili dodelijo tem trem občinam.

Lahko je razumeti prizadetost in ogorčenje prosvetnih delavcev v Ptuj, toda le konstruktiven odgovor brez demagogije lahko prispeva k izboljšanju stanja. Nekateri poslanci pa so ptujške kolektive dezinficirali, ko so trdili, da za osnovne šole letos ni dopolnilnih sredstev. Teh sredstev je 51 milijonov N-din in če bodo z njimi letos poskušali zmanjšati velike razlike v 38 občinah, bo to prispevek razvitejših manj razvitejšim. Če bodo letos dosegli za učitelja najnižji osebni dohodek 730 N-din, za predmetnega učitelja pa 830 N-din, zagotoviti 15% vsem za materialne stroške in za 20% dvignili vrednost pedagoške ure v posabnih šolah, bo to vendarle nov korak k odpravljanju velikih razlik. Konec aprila bodo sredstva razdeljena, še prej pa bodo predstavniki temeljnih izobraževalnih skupnosti imeli možnost sodelovati pri tej delitvi.

Tudi ostali republiški predstavniki so odklonili politiko izsiljevanja. Opozorili so, da lahko ukrepamo vendarle le v okviru danih sredstev, v okviru samoupravnega dogovarjanja in da ne bi smeli podcenjevati tega, kar je bilo že storjenega. Končno je tudi občinska skupščina Ptuj dala za izgradnjo 12 učiteljskih blokov 15 milijonov N-din, o čemer pa nihče ni govoril. Šolske prostore gradijo ali popravljajo mnoge občine tudi s samoprispevkom občanov, ki ga namerava razpisati maja tudi ptujška občina. Skratka, velike razlike v pogojih za šolsko delo je možno brisati le postopno v okviru sanacijskega načrta, na kar je opozoril tudi Slavko Bohanec, predstavnik sindikata. Dejal je, da sindikati ne morejo podpirati prekinitve dela, ker niso organizacija v opoziciji, pač pa se morajo zelo ustvarjalno in konkretno vključiti v prizadevanja samoupravne družbe.

SONJA GAŠPERSIČ

Široko zasnovano sodelovanje

Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Radovljica je v preteklem dvehletnem obdobju uresničevala svoj delovni program zlasti v naslednjih vrsteh kulturne ustvarjalnosti: dramsko amaterski, v glasbeni, v kulturno estetski ter likovni. Kulturno-prosvetne organizacije na celotnem območju radovljiške občine so v navedenih dejavnostih pokazale tudi največ aktivnosti. Ker poročamo o delu ravno po skupščini, ki je v nedeljo, 24. marca, pretresala dveletno delovno obdobje, ne bi bilo napak, da v nekaj številkah vsaj približno orisemo dokaj razgibano amatersko ustvarjalno in splošno kulturno dejavnost v radovljiški občini.

Na območju te komune dela dvanajst kulturno prosvetnih organizacij, dve samostojni umetniški skupini ter 23 raznih sekcij v teh družtvih. Kulturne organizacije so v dveh letih pripravile 791 raznih prireditev, ki jih je obiskalo 142.000 obiskovalcev. Občinska zveza pa je v svojem dvehletnem obdobju izvedla 113 raznih prireditev in srečanj, obiskovalcev pa so zabeležili več kot 26 tisoč.

ZA ZADOVOLJITEV RASTOČIH KULTURNIH POTREB

Občinska organizacija ZKPO je posebej za več krajev pripravila vrsto kulturnih ter literarnih večerov, organizirala je nekaj gostovanj po Sloveniji ter v zamejstvu, predvsem pa je posvečala organizaciji večjih srečanj, kot so na primer srečanje mladinskih pevskih zborov in instrumentalnih skupin, spominski kulturni teden v Ribnem, srečanje godb na pihala, turistična, glasbena in folklorna prireditev Oj, Triglav, moj dom, organizirala pa je tudi vrsto pomembnejših gostovanj od drugod, med drugim tudi iz inozemstva. — Kulturnim manifestacijam, ki jih je prirejala ZKPO v sodelovanju z domačimi sekcijami, pa so se pridružila še gledališka gostovanja z nastopi poklicnih gledališč, predvsem iz Ljubljane. Ta gostovanja so se pričela zaradi rastoče potrebe po kulturnem življenju občanov zlasti v večjih krajih, koder amaterske kulturne organizacije s svojimi programi niso mogle v polni meri zadostiti teh potreb ljudi. Kmalu pa se je izkazalo, da so taka gostovanja zelo zaželena. V letu 1966 jih je bilo 13, naslednje leto pa se je število gostovanj povečalo kar na 36. Poprečen obisk pa je bil nekaj nad 400 obiskovalcev na pred-

stavo. Tolikšen odziv ljudi in organizacijski uspeh pa je ohrabil organizatorje, da so podoben program pripravili tudi za leto 1968. Vendar pa so nastopile nekatere težave z zbiranjem dodatnih sredstev za te predstave.

ZKPO je kot občinska organizacija na temelju svojega koncepta dela jasno opredelila odnos do vseh vrst kulturno prosvetnega dela v amaterskih organizacijah. Prizadevanja igralsko amaterskih skupin, zborov in sekcij je podpirala, zavedajoč se, da je igralski amaterizem najbolj razširjena vrsta kulturnega dela, ki ima tudi najdaljšo tradicijo in zgodovinsko podlago. Sproščala je iniciativo posameznikov in skupin na tem področju in v drugih dejavnostih, nudila je strokovno pomoč, in pripomogla, da je bilo delo kar najbolj kvalitetno. Z organizacijo večjih srečanj, tako dramskih, glasbeno folklornih in zabavnih, pa je ustvarila možnosti za sočasne posameznih skupin v kvaliteti.

Podporniki usmeritve k čim aktivnejši vlogi občinske zveze pri organizaciji in vodenju kulturne akcije v komuni pa so se odločno zavzemali za sožitje in sodelovanje med amaterskimi kulturnimi organizacijami in poklicnimi kulturnimi institucijami. Po tem konceptu in praktično se je to sodelovanje organsko vraščalo v celotno kulturno dogajanje v komuni. Potemtakem gostovanja poklicnih kulturnih skupin niso bila nekaj izoliranega od ostalih kulturnih akcij. Vloga ZKPO pri tem ni bila zgolj posredovalna ali managerska, marveč je bilo to delo zasnovano na premišljenem konceptu, ki je obsegal proučitev repertoarja, organizacijske abonmajeve in oblikovanja gledališkega občinstva.

TESNO SODELOVANJE Z DELOVNIMI ORGANIZACIJAMI

V dveh letih sistematičnega organizacijskega in strokovnega dela so amaterske predstave kot gledališka gostovanja pridobili širok krog gledalcev tudi med delovnimi kolektivi. To pa zategadelj, ker je bilo delo dobro vodeno z organizacijo abonmajev, z oblikovanjem dramske šole za amaterje ter s povezovanjem programa med posameznimi kraji. Ustvarjeno je bilo tudi tesno sodelovanje med sindikalnimi podružnicami in kolektivi v delovnih organizacijah pri načrtovanju programa in pri zbiranju sredstev za financiranje tega programa. V nekaterih delovnih kolektivih radovljiškega območja so z zadovoljstvom sprejeli razpravo o sodelovanju in so jo tudi z razumevanjem podprli. Zal pa so ponekod v občinskih krogih napak razumeli pobudo ZKPO in delovnih organizacij, češ da gre zgolj za enkratno akcijo sodelovanja. Občinski sindikalni svet pa je zamisel ter akcijo sodelovanja sprejel in jo tudi podprl ter jo priporočil delovnim kolektivom. Zategadelj so bili razgovori s kolektivni uspešni. Vendar pa je pri tem potrebno poudariti, da ne gre zgolj za enkratno sodelovanje na primer pri enoletnem programu. Ne gre pri tem le za zbiranje sredstev oziroma dodatnih virov za financiranje občinskih ali enoletnih programov. Gre za nekaj več, za zavestno akcijo sodelovanja in programiranja v kulturi, za akcijo, ki ima trajnejšo vrednost in je usmerjena na daljše obdobje skupnih prizadevanj.

To pa hkrati pomeni, da pojem kulture v širšem pomenu besede ne more zajeti zgolj začasni akcij in programov, ki jih pripravljajo in uresničujejo kulturne organizacije ob podpori podjetij in sindikatov, prav tako ne gre zgolj za samo aktivnost kulturnih organizacij pri tem sodelovanju. Zanimati nas mora predvsem resnična rast kulturnih potreb delovnih ljudi, napredovanje delovne kulture in kulture v življenju nasploh, ob sočasnem razvoju ustvarjalnega, amaterske kulturnega dela in umetniškega ustvarjanja.

Prav zaradi preozkega pojmovanja o poslanstvu in namenu kulture slišimo včasih očit-

ke, češ da gre premalo sredstev za amaterizem. Resnica pa je v tem, da je denarja za potrebe kulture na celi črti premalo. Vendar pa bi sočasno lahko ugotavljali, da pa dajejo delovne organizacije v neki obliki

tudi precejšnja sredstva za dviganje kulturne ravni in zavestni delovnega človeka. Za primer bi v radovljiški občini navedli Plamen iz Kroke, Elan iz Begunj, Verigo Lesce, ki skoraj z lastnimi sredstvi gradi kulturni dom, ali pa tovarno čipk na Bledu, ki skrbi za estetsko opremo prostorov, ali ker je v sodelovanju z drugimi, podjetji odprlo salon mode. Navedli pa bi še veliko primerov take podpore kulturi.

JOŽE BOHINC

MALA POSLANSKA TRIBUNA

Prednost vsebinski racionalizaciji, ne pa administrativni

Po maratonski in deloma tudi polemični razpravi v republiškem in prosvetno-kulturnem zboru je sprejela republiška skupščina v preteklem tednu sklepe o ukrepih za racionalizacijo na področju vzgoje in izobraževanja. Že takoj ko je republiški sekretariat za prosveto in kulturo dal v javno obravnavo obsežno gradivo (predlog ukrepov za racionalizacijo na področju vzgoje in izobraževanja z akcijskim programom), je prišlo marsikje na terenu do hude krvi in nesporazumov, kar je bilo značilno tudi za skupščinsko razpravo. Vendar samo deloma, sicer pa so pomirjujoče vplivala zagotovila, da racionalizacija ne bo »lov na čarovnice«, temveč...

Kaj? Prvi, ki je stopil v vrste tistih, ki poudarjajo, da ukrepi v zvezi z racionalizacijo ne smejo imeti administrativnega značaja, je bil podpredsednik republiškega IS dr. France Hočevar. Janez Vipotnik je definiral racionalizacijo na področju vzgoje in izobraževanja kot sestavni del procesov, ki so se začeli z uvajanjem novega sistema financiranja na tem področju. Poudaril je, da dobiva ta racionalizacija z uveljavljanjem izobraževalnih skupnosti mnogo pomembnejšo vlogo. Racionalizacija je nadalje sestavni del izpopolnjevanja izobraževalnega sistema kot stalna naloga naglo se razvijajoče družbe, pa tudi sestavni del procesov, ki jih imenujemo reforma.

Ko je Janez Vipotnik komentiral material republiškega sekretariata, mu je očital — in tako mnenje se je uveljavilo tudi v pristojnih skupščinskih odborih — da govori gradivo še vedno o organizacijskih ukrepih, mnogo manj pa o vsebinskih problemih. Dejstvo pa je, da bi moralo imeti prednost prav vsebinsko vprašanje, ki je bistveno za racionalizacijo na področju vzgoje in izobraževanja.

Ni mogoče zamazati pred ugotovitvijo, da bo racionalizacija učinkovita, če bosta vzgoja in izobraževanje sodobna, če bosta v skladu z znanstvenimi, tehničnimi in družbenimi ter drugimi dosežki sodobnosti. Očitno je, da navsezadnje vendarle spoznavamo, da je vsako nesodobno izobraževanje, ki je samo sebi namen, drago in neracionalno ter povpročno družbi veliko škodo. Racionalizacija v takem smislu seveda ni niti lahek, niti enkratni posel. Predvsem je nemogoče racionalizirati izobraževanje brez tiste izhodiščne točke, ki predstavlja splošen koncept gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije. Programska osnova razvoja Slovenije odmerja orientacijske potrebe po kadrih, pri čemer pa bi seveda morala biti eliminirana hitra produkcija, pa tudi pomanjkanje nekaterih vrst kadrov. Vsebinska racionalizacija izobraževanja v sodobnih pogojih pomeni, da moramo spremeniti naš dosedanji odnos do splošnega in strokovnega izobraževanja.

Vzgoja kadrov zahteva prav gotovo daljši čas, zato se človeku ne more prilagajati vsem kratkotrajnim spremembam v gibanju gospodarstva, temveč moramo opirati njegov razvoj na dolgotrajnejša gospodarska gibanja, na osnovne trende in perspektive tega gibanja, ki vsekakor kažejo porast. Že zato bi bili kratkovidni taki ukrepi, ki bi se jih lotevali v trenutni situaciji, ne da bi imeli pred očmi tudi bodoče potrebe po kadrih in naše perspektive. Včasih slišimo, da imamo preveč šolanih ljudi in raznih strokovnjakov, vendar so take trditve povedane preveč na pamet. Resnica je namreč veliko bolj žalostna (in na to je poleg Toma Martelanca, ki je to ilustriral s statističnimi podatki, opozorilo še nekaj razpravljavcev) — namreč, da je število zaposlenih strokovnjakov s srednjo, višjo in visoko izobrazbo v naši republiki še nizko in celo pod jugoslovanskim povprečjem.

Ko se lotevamo racionalizacije v šolstvu, posebno v srednjem (strokovnem) in visokem, ne sme biti naš cilj, da zmanjšamo globalno število učencev. Gre za nekaj drugega. Za to, da bi morale npr. srednje strokovne šole dati nekoliko širši tip strokovnjaka ali kvalificiranega delavca s tem, da bodo združevale profile na sorodnih delovnih mestih, kar bo zelo pocenilo šolanje in povečalo uporabnost kadrov. In drugo: najodločneje se je treba upreti stališču, da nekateri razumejo pod pojmom popolne univerze pravico, da se na naši univerzi poučuje vse in vzgoje prav vsi kadri — ne glede na to, koliko jih potrebujemo in koliko to stane. Nujno je, da se bomo tudi na tem področju vključevali v jugoslovansko in mednarodno delitev dela.

Bilo je še veliko drugih misli izrečenih na to temo. Bistveno pa je, da pri racionalizaciji ne gre za brezdušen, birokratsko administrativen poseg v naš šolski sistem; da ne gre za akcijo, ki naj predvsem likvidira določeno število šolskih zavodov.

Navsezadnje še povejmo, da je bila naloga skupščine predvsem splošna družbena ocena tega procesa in da so bili torej v zmoti tisti, ki so se bali, da bo skupščina odločala o konkretnih vprašanjih, določno navedenih problemih in akcijskih programih. V pristojnosti skupščine namreč ni, da bi ukinjala katero izmed šol, katere ustanoviteljica ni. Glede tega naj se soočajo mnenja ter naj pride do dokončnih sklepov in predlogov tam, kjer so stvari žive: v izobraževalnih skupnostih, občinskih skupščinah in drugje. Skupščina bo mogla sklepati le o predlogih s področja visokega šolstva — torej tistega, katerega ustanoviteljica je sama. Tu bo treba spreminjati današnje strukture z zakonskimi ukrepi. Ustrezni in uspešni racionalizacijski ukrepi bi končno prispevali, da bi področje vzgoje in izobraževanja uživalo v naslednjih letih svojo renesanso.

M. KUNEJ

tudi vas jezi...?

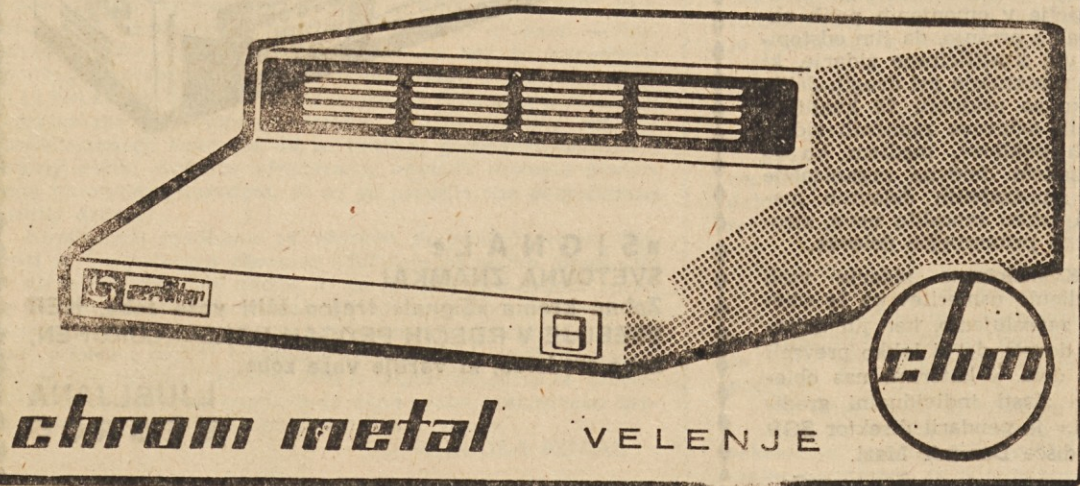
- ... če v vsem stanovanju vonjate jedi, ki jih pravkar kuhate?
- ... če se mora vaš otrok igrati na slabem zraku?
- ... če se vam obláčila navzamejo vonja po jedeh in ste v zadregi pred gosti?
- ... če je vaše vsakodnevno delovno okolje polno pare, dima in neprijetnega vonja, pohišivo pa vlažno in mastno?

Rešitev je tu! V tujini, kjer izdelek že nekaj časa s pridom uporabljajo, so mu naredili ime »čarovnik v kuhinji«. K nam prinaša to koristno novost CHROM METAL iz Velenja.

Imenuje se



NEVŠEČNOSTI JE KONEC — »AERFILTER«
BO STORIL SVOJE!



PROSTI STREL

Podobno, kot se je Centralni komite Zveze mladine Slovenije zavel na svoji plenarni seji minuli teden za to, da bi postala šolska telesna vzgoja sestavni del učno vzgojnega procesa, se je zavzela mladina tudi za učinkovitejši prodor športne rekreacije v delovne organizacije.

»Telesna vzgoja je še vedno preveč stvar raznih činiteljev izven delovnih organizacij...« pravi mladina. »Se vedno vlada v večini delovnih organizacijah miselnost, da je telesna kultura le stvar odgovornosti organov Zveze sindikatov in Zveze mladine. Vse premalo delovnih organizacij pa se zaveda, da zadovoljive razmere v telesni kulturi niso le njihova skrb oziroma naloga, temveč predvsem njihov interes...«

In da bi postale delovne organizacije pomembnejše v sistemu telesne vzgoje in rekreacije delovnega človeka, predlaga danes mladina naslednje:

● s statuti je treba precizirati obveze delovnih organizacij do telesne vzgoje članov kolektivov;

● delovne organizacije bi morale poskrbeti za vsakodnevno telesno vadbo med odmori in tudi organizirati aktivno dneвно in tedensko rekreacijo ter s svojimi sredstvi širiti materialno osnovo za razvoj rekreacije znotraj delovnih organizacij in tudi izven njih.

Pri razvoju zdravega načina življenja, to je športne rekreacije, pri boju za spreminjanje zastarele miselnosti in prakse imajo danes delovne organizacije izredno odgovorno in zahtevno nalogo — zadržuje mladina.

● Mi ji lahko seveda samo pritrdimo. Obenem pa naj še dodamo, da bi lahko samoupravni organi marsikatero delovno organizacijo pristojnosti Centralnemu komiteju Zveze mladine Slovenije. Posebno tisti, ki se na tem področju doslej niso kdo ve kako izkazali.

In teh niti ni tako malo.

-a.

Sedmi dan ob Kolpi

»Nismo ravno začetniki, kar se tiče športa in rekreacije, pa še vendar nismo dosegli toliko na tem področju, da bi bilo vredno kaj več o tem pisati.« se mi je opravičeval Marjan Bastar, vodja splošnega sektorja v Kemični tovarni Melamin iz Kočevja, ki po službeni dolžnosti skrbi za to vrst dejavnosti v kolektivu.

»Kako to, da ste zbrali prav naš kolektiv?« je še vprašal.

No, in na koncu, ko sem zapušal tovarno, sem spoznal, da je bilo Bastarjevo opravičevanje pravzaprav povsem odveč.

V kočevskem »Melaminu« so namreč doslej že mnogo storili za oddih, šport in rekreacijo delavcev. Ko bi le v vsakem večjem slovenskem podjetju dali toliko za to vrst družbenega in predvsem družabnega življenja svojih delavcev, potem tudi ne bi bilo toliko tarnanja, da so delavci šibkega zdravja, da ne prihajajo spočiti na delo in kaj vem, kaj še vse?

TRADICIONALNI TROBOJ: MELAMIN—TESNILKA—FENOLIT

Sindikalne delavske športne igre med obrati v tovarni, pa naj si bo v nogometu, šahu, odbojki, namiznem tenisu ali streljanju, so vedno mikavne. Pozoren opazovalec bo kmalu spoznal, da imajo prav te igre svojo občinstvo in navdušene »navijače«. Teh ni malo. Tudi po sto in in več delavcev se zbere na odbojarskih in nogometnih tekmah.

In, ali ni tudi to rekreacija in predvsem sprostitelj od vsakdanjega, včasih zelo napornega dela in delovnega okolja?

To je spodbudilo tudi sindikalno organizacijo v kočevskem Melaminu, da je bila med pobudniki organizacije troboja med »Melaminom«, medvoško »Tesnilko« in borovniškim »Fenolitom« v različnih športnih panogah.

»Proizvodna dejavnost vseh treh podjetij je sorodna in zakaj ne bi sodelovali še na drugih področjih, denimo na rekreacijsko športnem področju, smo dejali.« je pristavil Marjan Bastar.

Lani so »melaminovci« prvič merili moči v nogometu, odbojki, namiznem tenisu, šahu, streljanju in kegljanju s svojimi sovrstniki iz »Tesnilke« in »Fenolita«. In v skupni oceni vseh šestih športnih panog so bili tudi zmagovalci troboja. S tem so osvojili prehodni pokal, na kar so zelo ponosni. A kaj ne bi bili?

Letos bo organizator troboja medvoška »Tesnilka«, prihodnje leto pa »Fenolit« iz Borovnice.

»Melaminovci« so za letošnji troboj dobro nabrusili pete, saj branijo naslov zmagovalca, kar pa ni vedno lahko.

A preden končamo o športnem življenju v »Melaminu«, ne smemo prezreti, da imajo v tem kolektivu najboljše strelce v Kočevju, in tudi to, da se redno udeležujejo vseh sindikalnih športnih iger, ki jih organizira občinski sindikalni svet.

ZASTONJ V POČITNIŠKI HIŠICI

Mimo tega, da sindikalna organizacija v kočevskem »Melaminu« redno organizira izlete za člane kolektiva — mimogrede povedano so bili lani na Voglu, na Bledu in na Veliki planini — so »melaminovci« dobro poskrbeli tudi za tedenski oddih.

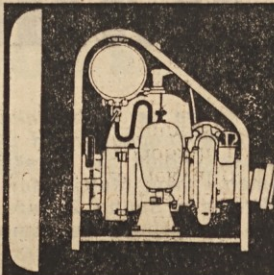
»Od turističnega društva smo v Dolu ob Kolpi prevzeli tri montažne počitniške hišice, ki jih naši delavci, zlasti ob sobotah in nedeljah, s pridom izkoriščajo s tem, da za to ne plačajo niti dinarja,« pojasnjuje Marjan Bastar.

Razen tega v teh hišicah preživijo veliko delavcev iz »Melamina« tudi svoj redni letni dopust.

Nad takšno obliko rekreacije so najbolj navdušeni tisti, ki jim je pri srcu ribolov. Kolpa je za to idealna reka. In delavci, ki gredo prvič tja za soboto ali nedeljo, se potem radi vračajo. Tri hišice so postale že preskromne, v Melaminu zato razmišljajo, da bodo letos zgradili vsaj še tri nove. V interesu podjetja je, da delavci prihajajo ob ponedeljskih spočitih in zdravi na delo. To je skromna investicija podjetja, ki pa se bogato obrestuje.

VSAK DOBI 50.000 S-DIN ZA DOPUST

Presenetljivo, a je res. Vsak zaposleni dobi v »Melaminu« nič manj kot 50.000 starih dinarjev za dopust, če ga preživi v kateremkoli počitniškem domu, hotelu ali penzionu. Tisti člani kolektiva, ki pa ne letujejo v raznih počitniških domovih na morju ali v planinah, pa dobijo nekaj manj regres. Se razume, ustrezne zneske dobijo za dopust tudi najožji brezposelni člani družine, vsakega zaposlenega delavca v »Melaminu«.



MOTORNÁ ČRPALKA MP-300/20

24 MESECEV GARANCIJE
•TOMOS• KOPER

TEKSTILCI ŽE DESETIČ NA SNegu V DOBU ZA PREHODNI POKAL

NA SVIDENJE NA KRVAVCU!

Zelenica je minulo soboto sprejela na svoja snežna pobočja 245 tekstilcev — udeležencev X. jubilejne »tekstiliade«. Zopet so se zbrali smučarji iz vseh slovenskih tekstilnih kolektivov, ki so že pred 12 leti, in poleg tudi vsa naslednja leta, skrbeli za to, da so imeli tudi tekstilci svojo osrednje zimsko športno tekmovalstvo.

Tekstiliade, pokroviteljica sta vedno Republiški sindikalni svet ali Republiški odbor sindikata industrije in rudarstva, ki naj bi bile po dogovoru skoraj v vseh centrih slovenske industrije. Toda, zaradi objektivnih vzrokov so bile v glavnem le na smučiščih v okolici Tržiča, na Pohorju in Krvavcu.

Letošnja »tekstiliada« je bila v vseh pogledih rekordna. Od 245 tekmovalcev je prišlo na cilj kar 222 nastopajočih, orga-

nizator pa je bil prisiljen zaradi visoke udeležbe postaviti kar dve progi.

Prehodni pokal je to pot osvojila ekipa tovarniškega odbora SP BPT Tržič, posamezno pa so prva mesta zasedli: pri članicah Milena Cufar (BPT) — 0:37,2, pri mladinkah Alenka Meglič (TSC Kranj) — 0:34,5, pri članih Franc Ferš (PIK Maribor) — 0:40,8, pri starejših članih Marjan Šarabon (BPT) — 0:39,1, pri mladincih Jože Sober (BPT) — 0:43,6 in pri mlajših članih Bruno Teran (BPT) — 0:48,9.

Lepo sončno vreme, številna udeležba in tekmovalstvo brez poškodb je poskrbelo za prijetno vzdušje na letošnji »tekstiliadi«. Udeleženci so se razšli z obljubo, da se prihodnje leto spet snidejo — na Krvavcu.

I. BERGANT

TRBOVLJE

SINDIKALNE IGRE V TRBOVLJAH

Minuli torek so se pričele letošnje sindikalne delavske igre v Trbovljah. Z žrebanjem parov ter otvoritvijo šahovskega tekmovalstva med 20 sindikalnimi ekipami so se trboveljski delav-

ci spoprijeli za najvišja mesta v posameznih športnih disciplinah. Vsekakor vlada med delavci največji interes za mali nogomet, saj se je za tekmovalstvo v tej športni panogi prijavilo kar 25 ekip. S.

AKTUALNO VPRAŠANJE

Minuli teden je Centralni komite Zveze mladine Slovenije razpravljal o mladini in telesni kulturi. Vsi, posebno pa tisti, ki so prisostvovali plenarni seji Centralnega komiteja, so bili dogodka veseli. Ze uvodni referat Dagmarja Susterja in poleg povsem sproščena razprava sta namreč potrdila, da mladina že zrelo razmišlja o vprašanih telesni kulturi in protislovljih na tem področju in da so njeni predlogi za izboljšanje današnjih razmer v telesni vzgoji mladih vredni vse pozornosti.

»Ko govorimo o mladini in telesni kulturi, se moramo nujno dotakniti tudi nekaterih konkretnih vprašanj, ki dopolnjujejo in osvetljujejo nekatere znane ugotovitve. Tako šteje telesna vzgoja v šolah prav gotovo med izredno pomembne kompetente pri vsestranski vzgoji mladega človeka...« je na seji med drugim poudaril Dagmar Suster. »O današnji situaciji telesne vzgoje na šolah je pred časom pripravila analizo komisija izvršnega sveta za telesno kulturo. Analiza jasno kaže na zelo težke razmere na tem vzgojnem področju...«

Iz obširnih podatkov, ki jih je pripravil Centralni komite Zveze mladine Slovenije za svojo sejo, naj omenimo v ilustraciji gornjih misli le nekaj števil:

Med 881 anketiranimi osnovnimi šolami, je imelo ob iskanih podatkih le 10,5% šol svoje telovadnice. Učilnice in hodnike je uporabljalo 9,5% šol, 12,3% si je telovadnice izposojalo, kar 63,7% šol pa ni imelo nobenih prostorov za šolsko telesno vzgojo. Kaj pomeni to za raven telesne vzgoje

ZA ZAKON O TELESNI KULTURI

na osnovnih šolah, ni potrebno posebej poudarjati. Na teh šolah so poučevali telesno vzgojo kadri z naslednjo izobrazbo: 28 profesorjev, 87 predmetnih učiteljev, 139 strokovnih učiteljev, 223 učiteljev drugih strok in 83 ostalih. Nekvalificiranih je bilo torej 306 učiteljev! V nižjih razredih, kjer je telesna vzgoja najpomembnejša, pa ni bilo realiziranih kar 60% programiranih ur...

Zelo podobne, čeprav ne dosti boljše, so razmere na srednjih šolah.

Poglejmo pa še nekaj podatkov za višje in visoke šole. Med 28 visokoškolskimi ustanovami sta imela po analizi izvršnega sveta le dve šoli svoji telovadnici. Kot redni predmet je bila telesna vzgoja le na sedmih zavodih. Med 8895 redno vpisanimi študenti je imelo redno telesno vzgojo le 1353 študentov. Kljub vsemu pa še vedno gradimo šolske objekte brez telovadnic, še vedno se zadovoljujemo s priporočili o uvedbi obvezne telesne vzgoje v prvih dveh letnikih visokoškega študija.

Za izboljšanje telesne vzgoje na šolah je predlagala mladina na omenjeni seji naslednje:

● v osnovne šole je treba vnesti vsakodnevno pouk telesne vzgoje;

● na šolah druge stopnje moramo povečati število ur na vsaj štiri tedensko;

● krepiti moramo šolska športna društva;

● oblikovati moramo možnosti za obvezno telesno vzgojo na šolah in visokoškolskih zavodih. Oblikovanje materialne osnove in določanje obveznih normativov bi morali regulirati z zakonskimi akti.

»Na plenumu se nismo slučajno zadržali ob vprašanju šolske telesne vzgoje...« je dejal Dagmar Suster. »Njena razvojna raven je v neposredni povezavi s sleherni telesno vzgojo, s športno dejavnostjo in telesno kulturo naroda. Da pa bo dosegla šolska telesna vzgoja svoje smotre, moramo pristopiti med drugim tudi k popravku učnih načrtov in gledati na telesno vzgojo manj z vidika ocene, bolj pa z vidika zdravja in zadovoljstva mladine...«

Mladina se je na svoji seji zares temeljito lotila tudi drugih vprašanj s področja telesne kulture, kot so financiranje, tekmovalni šport, rekreacija v delovnih organizacijah in druga, in je s tem v zvezi seveda sprejela tudi ustrezne zaključke. Naj to pot omenimo le dva sklepa:

● Osnovna naloga Zveze mladine je prav gotovo dosledna borba za ustrežnejši odnos do telesne kulture. Zavzemati se moramo za takšen način delovanja Zveze mladine, od aktivna preko občinskih organizacij do Centralnega komiteja, ki bo vseboval stalno spremljanje telesno kulturne dejavnosti, borbo za primerne pogoje, kvalitetno vsebino in doseganje optimalnih vzgojnih rezultatov ter resnične samoupravnosti na tem področju.

● Zaradi velike pomembnosti telesne kulture, njene povezanosti s preventivno zdravstveno zaščito, z delovno in obrambno sposobnostjo in tudi drugih razlogov se mora Zveza mladine povsod zavzemati za ustrežnejši odnos samoupravnih organov do problematike telesne kulture. Na tej osnovi se Centralni komite Zveze mladine Slovenije zavzema za sprejem republiškega zakona o telesni kulturi, ki bo pripomogel k enotnejšemu pristopu oblikovanja boljše možnosti za razvoj telesne kulture v Sloveniji.

A. ULAGA

IDRIJA

Vse več veselja za odbojko

Ze lansko leto je občinski sindikalni svet v Idriji organiziral prvenstvo v odbojki med delovnimi kolektivi, prve sadove tega tekmovalstva pa lahko opazimo že danes. Pred dnevi sta se namreč spet srečali moštvi Merkurja iz gimnazije in člani Kluba mladih. To naj bi bilo prvo srečanje v vrsti letošnjih

privedev, ki jih bodo organizirali navdušeni idrijski športniki. Srečanje med Merkurjem in Klubom mladih se je končalo s prepričljivo zmago Kluba mladih (3:0), kar pomeni presenečenje, saj velja Merkur za najboljše odbojarsko moštvo v občini. S. P.

NOVO MESTO

Bogat program športnih iger

Odbor za organizacijo delavskih športnih iger pri občinskem sindikalnem svetu je te dni razpisal letošnje igre, ki se bodo pričele že 15. aprila in končale 29. oktobra. Nastopajoči se

bodo pomerili v plavanju, namiznem tenisu, malem nogometu, kegljanju, balinanju, odbojki, vzpenjanju vrvi, atletiki, tenisu, streljanju in šahu. R. S.

Napovedujte z nami!

JUGOSLOVENSKA LUTRIJA	
14. KOLLO	SPORTSKA PROGNOZA
7. 4. 1968.	OVAJ LISTIČ JE BESPLATAN

12 TAKMIČARSKIH PAROVA		14. K
		2 D.
TAKMIČAR 1	TAKMIČAR 2	I II
1 RADNIČKI (S) — BORAC (Č)		4 0
2 TREPČA — BAČKA		4 4
3 BREGALNICA — LOVČEN		0 4
4 BUDUČNOST — SPARTAK		4 4
5 SLOBODA (TU) — RADNIČKI (K)		4 4
6 BRATSTVO — BELIŠČE		1 1
7 ALUMINIJ — FAMOS		0 1
8 SLOBODA (TZ) — RUDAR (K)		4 1
9 SIBENIK — BORAC (BL)		0 0
10 RUDAR (LJ) — LOKOMOTIVA		1 1
11 VARTERKS — BSK		2 1
12 CELIK — LEOTAR		1 1

Stavni listek za jutrišnje nogometno kolo sta izpolnila Janez Voljč in Andrej Ulaga, novinarja našega tednika.



LJUBLJANA

RAZVESELJIVA NOVOST

NA OTROŠKEM ODDELKU V TRGOVSKI HIŠI ZOPET NA IZBIRO

OTROŠKA OBUTEV IZ ITALIJE V VSEH ŠTEVILKAH ZA DOJENČKE IN ZA OTROKE DO 16. LETA STAROSTI

PRAKTIČNI MODELI ZA POMLAD IN POLETJE — PRIMERNE CENE — EKSKLUZIVNA IZBIRA



PISE: JANEZ VOLJC

Teta Urša, kaj pa je to — demokracija? Popoldne je, eno tistih zanimivih popoldnevov, ki jih mala Metka — medtem ko čaka, da se bodo njeni starši vrnili z dela — preživi pri teti Urši. Zanimivih pravim zato, ker je Metka zelo radovedno punčice in svoje radovednosti ne more potešiti v drugem razredu osnovne šole;

pa ji priskoči na pomoč teta Urša, upokojena aktivistka, ki ve vse, kar bi Metka želela vedeti.

Teta Urša plete, Metka pa prebira časopis. »To je takšna oblika vladavina, v kateri vlada ljudstvo.« »Pa smo tudi otroci — ljudstvo?« »Seveda ste.« »Torej tudi mi vladamo.«

za otroke. Bom raje do konca prebrala tale članek.« Bere in čez čas vpraša: »Teta Urša, kaj pa je to — plenum?« »Sestanek vodstva. Recimo, sestane se centralni komite, razpravlja in sklepa. To je njegov plenum.« »O čem sklepa?« »O vsem mogočem. Zadnji-krat je recimo Centralni ko-

mitetivni narodnega dohodka in zmanjšali delež, ki si ga prilastijo družbeno politične skupnosti. Pisek članka vprašuje: »Mar za člane izvršnega sveta, ki so člani Zveze komunistov, ne veljajo sklepi VIII. plenuma? Njihov sklep o prizadevanju, da gospodarstva ne bi obremenjevali z novimi davkami, je povsem v nasprotju s sklepom plenuma, ki zahteva takšne spremembe, da bi lahko delovne organizacije VEČALE svoj delež pri delitvi narodnega dohodka, NE PA DA OSTANE TAKO, KOT JE.« Teta Urša odloži očala in nekaj menca, Metka pa sili vanjo: »Si razumela? In teta mora priznati, da ni. Metki je hudo, ker se je začelo podirati njeno zaupanje v znanje tete Urše, pa reče: »Teja najbrž nihče ne razume.« Teta je ne sliši. Njeno aktivistično srce je globoko užaljeno. Metka pa nadaljuje: »Veš, ne bi bila rada velika; morala bi vladati, pa ne bi razumela, zakaj ljudje nekaj govore, delajo pa drugače. Raje mi povej pravljico.« In teta Urša ji pove zgodbo o jari kači in o steklem polžu.

POVEST O JARI KAČI IN...

»To pa ne. Vladajo samo odrasli. Se malo boš počakala in če boš pridno jedla, boš hitro rasla in potem boš lahko vladala.« Teta Urša se smehlja. »Upam, da boš dobro vladala.« Metkina radovednost še ni potešena. »Ali je težko vladati?« »Ni ravno lahko. Toda ti tega še ne razumeš. Naj ti raje povem pravljico.« »Kakšno pravljico?« »O jari kači in o steklem polžu.« »Saj si mi jo že povedala.« »Toda tokrat bo nekoliko drugačna.« »Ne maram pravljic. Te so

mite Zveze komunistov sklenjal o gospodarjenju in samoupravljanju.« »In kaj je sklenil?« »Veliko reči.« Teta Urša se je zdelo, da tisto, kar je bilo tamkaj sklenjenega, presega Metkine umske sposobnosti, zato je znova predlagala: »Raje poslušaj pravljico. Nekoč je...« Metka pa ni klonila: »In kar sklene — morajo vsi komunisti spoštovati?« Teta Urša se je udala v usodo. »Vsi.« Metka spet bere, pa ne dolgo.

»Počakaj, ko boš velika...« »Ti si že velika. Preberi tale članek.« Teta Urša si natakne očala in bere, da se je Zvezni izvršni svet na svoji zadnji seji pogovarjal o bilanci federacije in sklenil, da novi gospodarski ukrepi ne bi smeli bremeniti delovnih organizacij z novimi obveznostmi. Prizadeval si bo, da bo tako — Nekaj dni poprej pa je bilo na VIII. plenumu CK ZK! ugotovljeno, da družbena skupnost jemlje gospodarskim organizacijam več, kot je bilo z reformo predvideno in da je treba zato spremeniti ekonomske instrumente tako, da bi povečali delež delovnih organizacij pri

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko. Če pa pije, pije Hermeliko!



DANA TOVARNA RASTLINSKIN SPECIALIZIRANO

Akcija v Radovljici — Akcija v Radovljici — Akcija v Radovljici

NOVI ZAKON O PRISPEVKU SREDSTEV SKUPNE PORABE NA OBČINSKEM REŠETU

Je odlok zgrešil namen?

Nekaj dni potem, ko je občinska skupščina Radovljica sprejela odlok o delni oprostitvi prispevka od sredstev skupne porabe, je poslal občinski sindikalni svet skupščini predlog, da bi prvotni sklep preklicala in prispevke v celoti črtala. Težko je reči, ali bodo sindikati kaj opravili, kajti ob nedavnem pomenku je tajnik radovljiške občinske skupščine tovariš Ljubo Meglič povedal: »Občinska skupščina je odlok sprejela, proračun občine je za letošnje leto potrjen.«

Zanimivo, da so nekateri občinski odborniki glasovali za odlok v dobri veri, da bodo z delno oprostitvijo storili delovnim organizacijam uslugo, kajti v nasprotnem primeru bi morale delovne organizacije plačevati prispevke za vse izdatke iz sklada skupne porabe z izjemo za stanovanjsko gradnjo, ki jo je že sam zakon izločil iz obdavčitve. Na občinsko skupščino pa se sploh ne kaže jeziti, pravijo, saj si ni izmislila zakona, ampak je zakon, ki sta ga izdala najprej Zvezna skupščina, nato pa še republiška, lahko samo omilila.

Delovne organizacije in občinski sindikalni svet seveda ne mislijo tako. Res je, pravijo, da je zakon izdala republiška skupščina, vendar daje zakon vso možnost občinam, da se glede prispevka drugače odločijo. In v Radovljici bi se lahko sporazumele delovne organizacije in skupščina o financiranju nekaterih skupnih potreb z dogovorom, tako kot so se že v minulem obdobju za skupno financiranje gradnje cest, mostov, šol, kulturne in športne dejavnosti, za potrebe krajevnih skupnosti itd.

V Radovljici pravijo nekateri odloku občinske skupščine o delni oprostitvi prispevka od sredstev skupne porabe — odlok po hitrem postopku. Občinski odborniki so namreč dobili gradivo za to točko dnevnega reda na seji občinske skupščine. Niso se uspeli prej posvetovati v delovnih organizacijah, niti se občinski sindikalni svet ni mogel pravočasno vključiti v razpravo in priporočiti občinski skupščini, naj ne obdavi sklada skupne porabe.

blizu 32 milijonov starih dinarjev dohodkov.« Račun je vsekakor pravičen, vendar so v številke podvomili celo na občinski skupščini, posebno pa ne morejo verjeti v visok znesek delovne organizacije in občinski sindikalni svet. V Tovarni verig v Lescah so na primer izračunali, da se jim bodo zaradi različnih družbenih davkov letošnji stroški povečali za 60 do 70 milijonov starih dinarjev. »Ti dodatni stroški bodo prizadeli lastno ceno naših proizvodov.« pravi sekretar podjetja Jože Ješe in finančni direktor Zvonimir Jakopič. »Zaradi tega bodo tudi letošnji skladi nižji od lanskih in v tem trenutku občinska skupščina ne more računati višine prispevka na osnovi lanskih podatkov. Letos je v skladu skupne porabe za približno 20 milijonov starih dinarjev manj sredstev. Če zaradi tega bodo stalni potrošniki sklada letos bolj na tesnem, poleg tega pa bo vsaka postavka, z izjemo šolstva in otroškega varstva za 8,2% manjša, ker bo ta del zneska dobila občinska skupščina.«

v poštah za obdavčitev — bodo izdvojile le 4 do 6 milijonov starih dinarjev. Predsednik sindikalne podružnice Stane Jagodić je zaradi občinskega odloka še posebno slabe volje: »Poudarjamo, da bi morali dejavnosti, sindikata širiti. Toda, kako naj v prihodnje prosimo za dodatna

sredstva, ko pa je vsaka taka denarna pomoč obdavčena.« »Občinski odlok je zgrešil svoj namen.« meni Matija Markelj, sekretar v Suknu Zapuže. »Pri nas na primer zavestno podpiramo počitniško dejavnost. Lani je preživel letni dopust ob morju vsak drugi član našega kolektiva. Obdavčitev lahko resno zavre naša prizadevanja. Mar bomo res primorani delavske počitniške domove zaradi višjih cen delavcem zapirati in jih odpirati drugim, ki si že tako laže privoščijo dopust izven domačega kraja?« Delovnih organizacij nihče ne vpraša, kje bodo jemale denar za vedno večje davke, se pritožujejo v kolektivih. »Nikdar ni nihče izračunal, kako bodo vplivali prispevki na gospodarjenje posameznih delovnih organizacij,« pravi Jože Lipnik, šef finančnega sektorja v Elanu, ki je hkrati tudi občinski odbornik. »Tega ni upoštevala niti občina, čeprav nam je najbližja.«

DRUŽBENI IN NEDRUŽBENI DOGOVORI

Radovljiške delovne organizacije bi lahko skorajda brez

izjeme, povedale visoke zneske, ki so jih doslej dajale za nekatere skupne potrebe kolektiva, občine in še posebno krajevnih skupnosti. Vsa dosedanja skupna pomoč pri financiranju nekaterih potreb je rezultat dogovora in taka oblika zbiranja sredstev, pravijo v kolektivih, bi lahko obveljala tudi naprej.

Lep primer skupne odločitve občinske skupščine, delovnih organizacij in občanov; je na primer zbiranje sredstev za gradnjo osnovnih šol. Z referendumom so se občani odločili, da bodo sedem let dajali po en odstotek od neto osebnih dohodkov, oziroma 3% od katastrskega dohodka in 3% od dohodkov obrti, za izgradnjo osnovnih šol. Za enodstotni prispevek od bruto osebnih dohodkov so se obvezale za gradnjo šol tudi vse delovne organizacije. S temi prispevki in z izdatnimi proračunskimi sredstvi občine, ki zbrali v sedmih letih približno 2 milijardi 300 milijonov starih dinarjev. Mimorede povedano, tolikšen bo letošnji proračun radovljiške občinske skupščine. Z zbranimi sredstvi bi začeli hkrati graditi nove osnovne šole v Radovljici, na Bledu, Bohinjski Bistrici in adaptirati osnovne šole v Lipnici in v Begunjah.

»Ta družbeni dogovor so podprle vse družbeno politične organizacije v občini,« pravi predsednik občinskega sindikalnega sveta ing. Drago Sifter. »Nikakor pa se ne moremo strinjati z odlokom občinske skupščine o obdavčitvi nekaterih davkov za družbeni standard. Pri nas ne poznamo primerov, da bi delovne organizacije izrabljale sklade skupne porabe za neupravičene namene. Za namerček pa nam občina nikjer ne zagotavlja, da se bodo zbrana sredstva od prispevka sklada skupne porabe vrnila za potrebe družbenega standarda. Ne glede na to, pa moram poudariti, da so naši občani že tako neposredno prizadeti z nekaterimi prispevki iz osebne dohodka, tako da je vsa kršna dodatno obdavčevanje, četudi delavec posredno zadeva, na moč narobe.«

I. VRHOVČAK

Denarna pomoč socialno ogroženim in brezposelnim delavcem

V devetih mesecih minulega leta je ljubljanski Mestni sindikalni svet izplačal po pravilniku o dajanju pomoči 490 članom 100.079 novih dinarjev pomoči v enem ali več obrokih. Od tega je prejelo 148 članov sindikata pomoč v višini do 50 N-dinarjev, 27 članov med 50 in 100 N-din, 224 prosilcev med 100 in 300 N-din, 54 med 300 in 500 N-din ter 37 članov nad 500 N-din pomoči.

Razen tega je ljubljanski Mestni sindikalni svet odobrila na prošnje sindikalnih podružnic izredne pomoči nekaterim njihovim dobrim delavcem — socialno ogroženim članom. Tako je prejelo v Iskrinem obratu, tovarni za elektronično in avtomatiko 15 delavk, mater samohranilk 5500 N-din, ker so prejemale 70-odstotne osebne dohodke. Hkrati pa je ljubljanski Mestni sindikalni svet dal omenjeni sindikalni podružnici tudi dotacijo v znesku 1360 N-dinarjev, ki jo je izvršni odbor porabil za enake namene.

Prav tako je prejelo 24 delavcev iz Kemične tovarne Moste (Yulon) 7100 N-dinarjev, pri čemer je dobil posameznik od 200 do 350 N-dinarjev pomoči. Pa tudi materam samohranilkam in delavcem z velikimi družinami, ki so v podjetju Adria-aviopromet že nekaj mesecev pred uvedbo likvidacije prejemali minimalne osebne dohodke, je ljubljanski Mestni sindikalni svet odobrila iz sklada za pomoč članstvu 4550 N-din in jih razdelila 17 članom.

M. Z.

Ste slišali...

...da so lastniki motornih vozil v letu 1966 plačali v Jugoslaviji na račun davka na bencin in plinsko olje ter taks na registracijo za vzdrževanje in obnovo cest 517, minulo leto pa blizu 745 milijonov novih din, ...da je bilo lani na območju Slovenije porabljenih za investicijsko tekoče vzdrževanje cest približno 115 milijonov novih din, pri čemer so znašali prispevki uporabnikov cest iz naslova pristojbin na vozila in goriva okrog 175 milijonov novih din; ...da bi ob skromnih potrebah rabili letno v Sloveniji za zadovoljivo vzdrževanje in popravila ceste najmanj 200 milijonov novih din, kolikor naj bi zbrali predvidoma z vsemi po-

večanami pristojbinami na vozila in goriva v letošnjem letu; ...da porabimo danes v Jugoslaviji za ceste 15 odstotkov narodnega dohodka, v Sloveniji 13, v Evropi 19, v ZDA 26, na Norveškem pa celo 38 odstotkov; ...da je imela Jugoslavija leta 1966 na en kilometer cest 6,4 motornih vozil, Slovenija 9,2, Avstrija 36,8, Italija 40,3, Zahodna Nemčija 29,6 in Vzhodna Nemčija 54,2 motornih vozil; ...da znaša povprečna poraba goriv na enega prebivalca v Jugoslaviji 90 litrov, v Sloveniji 193, Italiji 213, na Švedskem 470, v Evropi pa 250 litrov; ...da prispeva vsak prebivalec Jugoslavije za ceste letno 53 novih din, prebivalec Slovenije 91, Evrope 260 in Švice pa 850 novih din.

RAČUN BREZ KRČMARJA?

Občinska skupščina si je naletela letos velike naloge. Ob tehtanju med potrebami in možnostmi pa so ugovarili, da občinski proračun ne bo mogel pokriti vseh izdatkov. To je bil osnovni razlog, da so se odločili za obdavčitev vseh izdatkov sklada skupne porabe, razen prispevkov za šolstvo in otroško varstvo.

»Po naši evidenci je bilo lani na skladih skupne porabe približno 1 milijardo starih dinarjev sredstev,« pravi tajnik občinske skupščine Ljubo Meglič. »Po lanski strukturi potrošnikov je bilo za približno 400 milijonov takšnih izdatkov, ki bi po našem odloku prišli v poštah za obdavčitev. To pomeni, da bi zbrali s prispevki pri-



AVTOELEKTRO TOLMIN je dobil letos jugoslovanskega oskarja za plastično embalažo svojih vžigalnih svečk

Vsak kupec vžigalne svečke je lahko nagrajen dvakrat. Prvič s kvaliteto svečke, ki je trenutno med najboljšimi na svetu, in drugič, če vrne plastično embalažo podjetju AET. Za štiri poslane plastične embalaže ste lahko izreženi za dobiček — avtomobilski radijski sprejemnik, za eno vrnjemo plastično embalažo pa lahko prejmete denarno nagrado v višini 100 N-dinarjev.

